

Abstrakt

Předmětem této diplomové práce je jeden velmi důležitý vztah ve zdravotnictví – vztah pacienta a lékaře. V posledních desetiletích byla tématu věnována velká pozornost, jak na úrovni mezinárodní, tak i české. V České republice prošel vztah pacienta a lékaře zásadní změnou, když téměř okamžitě, bez plynulého vývoje, se měl změnit z paternalistického, který zde byl zakořeněn, na partnerský. Tento přechod doprovázely i četné právní změny dovršené přijetím zákona o zdravotních službách účinného od 1. dubna 2012, který se podrobně věnuje například právům a povinnostem obou subjektů v tomto vztahu.

První část je věnována vztahu obou subjektů jako takovému. Jeho historii a vývoji, právnímu zařazení, formě a jedna část se zaměřuje i na etický aspekt vztahu pacienta a lékaře.

Druhá část pojednává o právech a povinnostech obou účastníků vztahu, konkrétně těch, která stanovil zákon o zdravotních službách.

Třetí část práce je věnována podrobnějšímu rozboru některých dle mého názoru základních práv pacienta a zároveň povinností lékaře charakterizujících vztah pacienta a lékaře v jeho dnešní podobě. Těmi jsou informovaný souhlas, u kterého jsem vysvětlila, proč je ho potřeba, a dále jsem se věnovala jeho náležitostem, možnosti informovaného souhlasu se vzdát, pojmu informovaného nesouhlasu včetně jeho formy, přičemž součástí této kapitoly je i krátký náhled na problematiku eutanazie. Zmínila jsem také výjimky z povinnosti lékaře jednat pouze na základě informovaného souhlasu, například tzv. terapeutické privilegium či stav nouze. Kapitola nastiňuje také úpravu léčby dětí v souvislosti s daným tématem.

Druhým právem, které je rozebráno podrobněji a které s informovaným souhlasem souvisí, je právo na dříve vyslovená přání. Součástí kapitoly o dříve vyslovených přáních je i rozbor s tím souvisejících pokynů „Do Not Resuscitate“. Oba pojmy jsou vysvětleny, pokusila jsem se i nastínit, proč je v praxi použití těchto pokynů problematické, přidala jsem krátké porovnání úpravy v ČR a v USA. Kapitola doplňuje příklad z americké soudní praxe.

Čtvrtá část práce je věnována odpovědnosti lékařů z výkonu jejich práce. Jejím podmínkám a druhům, vzhledem k zaměření práce je poté více rozebrána odpovědnost občanskoprávní a odpovědnost lékaře za porušení své povinnosti.

Konec práce je věnován sporům mezi subjekty vztahu. Kapitola obsahuje i několik statistik a krátké porovnání řešení sporů v ČR a USA.

Cílem práce bylo zachytit komplexní úpravu tématu, samozřejmě z hlediska zdravotnického a občanského práva. Vzhledem k obsáhlosti vybrané problematiky ovšem

nemohl být využit veškerý potenciál, který téma nabízí. Proto jsem vybrala několik dle mého názoru nejzásadnějších okruhů, které jsem rozebrala podrobněji.